Vier-en-Twintigste Jaar, - N. 258 — Godsdienst — Huisgezin — Eigendom — Donderdag, 5 November 1914

Alle briefwisselingen vrachtvrij te zenden aan Aug. Van Iseghem, uitgever voor de naaml. maatsch. « Drukkerij Het Volk », Meersteeg, n° 16, Gent.

Bureel van West-Vlaanderen: Gaston Bossuyt, Gilde der Ambachten, Kortrijk TELEFOON 523

Bureel van Antwerpen, Brabant en Limburg: Viktor Kuyl, Minderbroederstraat, 24, Leuven

HET VOLK

Verschijnt 6 maal per week. CHRISTEN WERKMANSBLAD 2 CENTIEMEN HET NUMMER

Men schrijft in:
Op alle postkantoren aan 10 fr. per jaar. Zes maanden fr. 5.00 Drie maanden fr. 2.50.
Aankondigingen.
Prijs volgens tarief. Voorop te betalen.
Rechterlijke herstelling, 2 fr. per regel.
Ongeteekende brieven worden geweigerd.
TELEFOON N° 137, Gent.

Vredesconferenties.

In *Vragen van den Dag* beantwoordt Dr B. De Jong van Beck als volgt deze vraag: *Hebben de Vredesconferenties nog toekomst?*

« Beteekent nu deze wereldoorlog, die zoovéél vernietigt, óók de vernietiging der Vredesconferenties? Men zal geneigd zijn aan deze vraag een andere te doen voorafgaan: loont het de moeite deze vraag te stellen? kan het van eenig belang zijn, dat de tweede Vredesconferentie nog door andere gevolgd worde?

Inderdaad schijnt er eenige grond te bestaan voor verbazing, dat zij, die erkennen dat de Vredesconferenties haar doel teenemaal hebben gemist en die erkennen hoe gering de vooruitgang op het punt van vredesrecht geweest is in 1907, zich desniettemin warm maakten voor de spoedige bijeenkomst der derde conferentie.

Waren de ervaringen tusschen 1899 en 1907 reeds niet gunstig geweest, evenmin droegen de internationale gebeurtenissen na 1907 een opwekkend karakter. Nooit waren de bewapeningen zoo toegenomen als in de jaren na de Tweede Vredesconferentie. En te midden van alle oorlogsgruwelen, die de geschiedenis vermeldt, zullen die uit de Balkan-oorlogen zeker steeds eene vooraanstaande plaats innemen. Ook op het nieuwe gebied van de *vreedzame beslechting der geschillen* door internationale commissies van onderzoek, bemiddeling en scheidsgerecht, was weinig vooruitgang te bemerken.

Men kan dit alles toegeven en toch met groot vertrouwen de Derde Vredesconferentie hebben tegemoet gezien. Want er waren teekenen, dat, terwijl de Regeeringen en hare diplomatieke vertegenwoordigers niet veel haast met deze conferentie maakten, de bevolkingen meer en meer met ongeduld deze voortzetting van het werk van 1898 verbeidden. De belangstelling van het volk, die voor de eerste twee Vredesconferenties nog vrijwel niets was, begon langzamerhand te ontwaken. In plaats van met minachting en spot dit officieele « vredesgedoe » werkeloos gade te slaan, begon het volk zijne aandacht er aan te wijden en ook ten aanzien van de Vredesconferenties opbouwende eischen te stellen, waarvoor de Regeeringen niet onverschillig zouden kunnen blijven.

De belangstelling, ja, de te prijzen bemoeiingszucht van de bevolking zou, naar velen vertrouwden, op de uitkomst dezer Derde Vredesconferentie een goeden invloed hebben.

Was deze meening, dat de Europeesche oorlog niet meer denkbaar was, al te naïef? Iedereen verzekert immers thans, dat de groote krijg op den duur niet meer kón uitblijven! Ik geloof dat het goed is, dat zij, die inderdaad zoo « naïef » waren aan de mogelijkheid van een algemeenen Europeeschen krijg niet meer te gelooven, zich door de met dit geloof zoo tegenstrijdige tijdsomstandigheden niet tot zelfverloochening laten brengen.

Want waarlijk, er waren redenen voor dit geloof. En nog is het de vraag, of, indien niet de Oostenrijksche troonopvolgers waren vermoord en aldus eene zoo bijzondere aangelegenheid van eer en volkshartstocht in de internationale politiek ware binnengedrongen, de oorlog inderdaad uitgebroken ware, en de Regeeringen thans niet zich bezig zouden houden met de vorming der internationale Voorbereidingscommissie voor de Derde Vredesconferentie, een vredesarbeid, wiens noodzakelijke vooruitgang iederen dag de vredesatmosfeer zou versterken, iederen dag aan de macht der oorlogspartij in de groote Staten afbreuk zou hebben gedaan.

Naast deze onverzwakte handhaving van het geloof, dat, in verband met de reeds aanwezige krachtige internationale samenleving op economisch en intellectueel gebied, de gevreesde en thans gevoerd wordende Europeesche oorlog niet onvermijdelijk was, moet evenwel eene bekentenis staan. Wij hebben onderschat de reusachtige kracht van het nationale gevoelen, dat in alle landen de internationale gedachten verdrong, zoodra werkelijk ernstig oorlogsgevaar dreigde.

De dreigende kans van den Europeeschen oorlog heeft wel is waar niet opgewekt eene chauvinistische geestdrift — dit te kunnen vaststellen is eene groote winst — maar zij heeft de internationaalvoelenden met stomheid geslagen, bij hen allen onmiddellijk de gedachte aan het gevaar voor hun eigen land tot eene overheerschende gemaakt. Deze verlamming van de goedwillenden heeft op te voren niet gedachte wijze de kracht der oorlogsgezinden, in aantal veel minder talrijk maar van veel grootere machtspositie, buitengewoon versterkt.

Dit is de les, die uit dezen rampzaligen tijd moet worden getrokken. »

Officieele Mededeelingen

In België en Frankrijk.

(*Duitsche melding.*)

Het oorlogsbericht, door de Duitschers aan het Postkantoor uitgeplakt, meldt heden:

4 *November.* — Ten oosten van Soissons hebben onze troepen hunne stellingen behouden.

Tusschen Verdun en Toul zijn hevige aanvallen van de Franschen afgeslagen geworden.

Op het Oostelijk front geene meldenswaardige wijzigingen.

(*Fransche Melding.*)

Parijs, 2 *November.* (Reuter.) — Het officieele bericht van heden middag 3 uur luidt:

Op onzen linkervleugel zijn gisteren de Duitsche aanvallen in België en Noord-Frankrijk met dezelfde hevigheid voortgezet.

Wij hebben vorderingen gemaakt tusschen Dixmuiden en de Lys.

De vijand heeft zonder bijval een groot opgezetten aanval gedaan op de buitenwijken van Atrecht. Eveneens op Lihons in Santerre (bij Péronne) en Le Quesnay (bij Avesnes).

Daarentegen hebben wij geringe vorderingen gemaakt in het gebied van de Aisne in de richting van Tracy-le-Val ten Noorden van het Aigle-bosch, zoomede op eenige gedeelten aan den rechteroever van de Aisne.

Tusschen het genoemde bosch en Soissons is de aanval, gericht tegen onze troepen die de hoogten op den rechteroever van de Aisne bezet hielden, eveneens mislukt.

Gisteren is vastgesteld dat het zware Duitsche geschut weder grootere bedrijvigheid aan den dag legt in den omtrek van Reims, tusschen Argonne en de Maas en op de Maasheuvels.

In de Vogeezen hebben wij de heuvels hernomen, welke den bergpas van Sainte Marie beheerschen en zijn wij vooruitgekomen in de streek van Ban-de-Sapt.

Parijs, 2 *November.* (Reuter.) Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Tusschen de Noordzee en de Oise zijn de door de Duitschers heden ondernomen aanvallen minder hevig geweest dan gisteren. In België hebben wij ten zuiden van Dixmuiden en ten zuiden van Gheluvelt vorderingen gemaakt. Wij hebben ons overigens in al de stellingen gehandhaafd.

Polen en Galicië.

(*Oostenrijksshe Melding.*)

Weenen, 2 *November.* (Wolff, Officieel.) — De gevechten in Russisch-Polen duren voort.

Aan de San hebben de Russen vooral bij Roswadow zware verliezen geleden. Wij hebben 400 gevangenen gemaakt en drie machiengeweren buitgemaakt.

Ook ten Zuiden van Stary-Sambor vielen 400 Russen in onze handen.

Ten Noord-Oosten van Turka zijn wij verder opgerukt.

(*Duitsche Melding.*)

Berlijn, 2 *November.* (Korr. Norden.) — De stad Kolomea in Galicië is opnieuw door de Oostenrijkers bezet.

Russen gevangen.

(*Duitsche Melding.*)

Boedapest, 2 *November.* (Wolff.) — In het gevecht bij Turka zijn 2700 gevangenen gemaakt, waaronder talrijke Tartaren en Mongolen. Een groot deel van de gevangenen is in dertig waggons te Nyire Gyhaza aangekomen.

De Turksch-Russische Oorlog.

(*Duitsche Melding.*)

Konstantinopel, 2 *November.* (Wolff.) — Volgens vertrouwbare berichten is de Engelsch-Fransche vloot gistermorgen de golf van Tsjesme (Klein-Azië) binnengeloopen, om de kleine Turksche kanonneerboot *Boerakreiss* en het stoomschip *Kinaliaga*, die daar lagen, aan te vallen. De bevelhebber van de *Boerakreiss* heeft de *Kinaliaga* doen zinken en de *Boerakreiss* in de lucht laten vliegen, om beide schepen niet door den vijand te laten vernietigen.

Trebizonde, 2 *November.* (Wolff.) — Hier en aan de Russisch-Turksche grens zijn de gevechten begonnen tusschen Russische en Turksche troepen.

(*Turksche Melding.*)

Konstantinopel, 2 *November.* (Wolff, officieel.) — De officieren en matrozen van den Russischen mijnlegger *Proeth* hebben erkend dat de *Proeth* mijnen aan boord had. De officieren en de bemanning waren door hun dienst op het vroegere stationschip te Konstantinopel volkomen op de hoogte van de wateren bij de Bosphorus. De *Proeth* was met de Russische vloot in Zuidelijke richting gevaren om voor de monding van de Bosphorus mijnen te leggen, het kleine Turksche smaldeel dat zich in de Zwarte Zee bevond, aan te vallen en de hoofdmacht van de Turksche vloot, als die het smaldeel ter hulp snelde, door mijnen te vernietigen.

De Turksche vloot bemerkte echter ter rechter tijd de Russische vloot en den mijnlegger en bracht de *Proeth* tot zinken. Van de Russische officieren zijn 5 gered, onder wie een fregatkapitein, en door de Turken als krijgsgevangenen naar Ismid gebracht werd.

Daar de telegrafische verbinding over Odessa afgesneden is, worden de buitenlandsche telegrammen over den Duitschen kabel naar Konstanza geseind en over Smirma en Syra.

De Russische bank en verscheidene Russische bedrijven en kloosters zijn gesloten.

Russisch schip genomen.

Konstantinopel, 2 *November*, 10 uur 's avonds. (Wolff.) — De havenoverheid heeft het stoomschip *Karaljewo Olga*, van de Russische stoomvaartmaatschappij, in beslag genomen en de bemanning vervangen door Turken. Op het schip is de Turksche vlag geheschen.

Gezantschappen verlaten.

Konstantinopel, 2 *November.* (Wolff.) — Het Servische gezantschap heeft het Servische wapenschild van het gezantschapsgebouw verwijderd. De Servische gezant zal heden avond of morgen vertrekken.

Saloniki, 2 *November.* (Wolff.) — De Fransche en Engelsche gezant zijn gisteren uit Konstantinopel, vergezeld van het personeel van de gezantschappen, hier met een extratrein aangekomen, en reizen naar Italië door.

Er is hier een Engelsch oorlogsschip in de haven binnen gevallen.

(*Turksche Melding.*)

Konstantinopel, 2 *November.* (Wolff.) — Volgens ambtelijke berichten van de Kaukasische grens hebben de Russen onze grenstroepen op verscheidene plaatsen aangevallen, waarbij gedeelten hunner dank zij den krachtigen tegenstand der Turksche troepen, verliezen leden.

In de Middellandsche Zee hebben Engelsche kruisers het vuur geopend en een Griekscho torpedoboot doen zinken, die zich in de nabijheid had gewaagd en die voor een Turksch vaartuig werd gehouden.

Turksche schepen gezonken.

(*Turksche Melding.*)

Konstantinopel, 2 *November.* (Wolff.) — Volgens ambtelijke berichten lagen het stoomschip *Kinaliaga* en het jacht *Beyruth* wegens de sluiting van de haven van Smyrna op de reede van Vurla voor anker, toen twee engelsche torpedojagers de overgave van de beide schepen binnen de 10 minuten eischten.

De gezagvoerders gaven eene kategorische weigering, zetten de bemanning aan land en lieten de schepen zinken.

In de Zwarte Zee.

(*Duitsche Melding.*)

Berlijn, 3 *November.* (Korr. Norden.) — In de monding van de Proeth zijn uit vrees voor de Turksche vloot 70 Russische vrachtschepen en 14 sleepbooten gevlucht, die tot nu toe in het verkeer tusschen Russische en Roemeensche havens voorzagen.

Oostenrijk tegen Servië.

(*Oostenrijksche Melding.*)

Weenen, 2 *November.* (Wolff.) — Officieel wordt medegedeeld: Ons offensief in het Servische landschap Macva wordt zegevierend voortgezet. De uit hun verschanste stellingen verdreven Serviërs hebben tot dusverre slechts weinig tegenstand geboden. Alleen ten noorden van Sabats (aan de Save) hebben onze troepen sterk verschanste stellingen stormenderhand moeten overmeesteren. Sabats zelf is 's nachts bestormd en genomen.

Onze door Macva opgerukte kolonnes zijn reeds over de spoorlijn Sabats-Lesnitsa getrokken. De ruiterij heeft voelingmet den vijand en heeft ook gevangenen gemaakt.

Engeland en de Turken in Egypte.

(*Duitsche Melding.*)

Berlijn, 3 *November.* (Korr. Norden.) — De *Messagero Egiziano* verneemt uit Alexandrië, dat niet ver van den Aziatischen oever van het Suezkanaal sterke Turksche troepen zijn samengetrokken, die vele kamelen medevoeren en ook 300.000 met zand gevulde zakken, die in het Suezkanaal moesten worden geworpen. De Engelsche regeering zou langs den Egyptischen oever ongeveer 50.000 soldaten hebben opgesteld.

De spaansche Vloot.

Berlijn, 2 November. (Korr. Norden.) — Het in de Spaansche Kamer door den minister van marine ingediende wetsontwerp tot herinrichting van de Spaansche vloot, omvat den bouw van vier snelle kruisers, zes torpedojagers, 28 onderzeesche booten, drie kanonneerbooten, 18 kustwachtschepen, mijnen en andere onderzeesche verdedigingsmiddelen.

Voor het materieel is 9 millioen peseta's uitgetrokken, voor onvoorziene uitgaven 6 millioen, voor den bouw van dokken, dépots enz. te Ferrol 3.900.000, voor hetzelfde doel te Cadix 9.600.000, te Cartagena 6.375.000, voor havens, voor torpedo- en onderzeesche booten 9.000.000, voor drijvende dokken 3.800.000 en voor drijvend materieel 5.478.000 peseta's.

De Spaansche ministerraad heeft het effectief voor 1915 vastgesteld op 140.763 man voor het leger, 11.096 matrozen en 4100 man marine-infanterie voor de vloot.

Oppergeneraal in verlof.

Berlijn, 2 *November.* (Wolff.) — Generaal veldmarschalk von Molkte, de chef van den grooten generalen staf, over wiens ongesteldheid dezer dagen is gemeld, heeft voor volledig herstel een verlof noodig. De keizer heeft hem daartoe een kasteel te Homburg ter beschikking gesteld.

Von Molkte is den 2e dezer daarheen vertrokken. Zijn plaatsvervanger blijkt luitenant-generaal Von Falkenhayn, de Pruisische minister van oorlog.

De Belgen in Holland.

De Vluchtelingen.

Maandag zijn te Vlissingen uit Engeland wollen dekens en bussen groenten voor de Belgische vluchtelingen aangekomen. Eenige engelsche dames zullen toezicht houden op de verdeeling.

Dinsdag zijn 576 vluchtelingen van Amsterdam naar Antwerpen en omstreken vetrokken. Van de statie der Delftsche Poort reisden af 284 kosteloozen en 174 betalenden; van de statie Beurs 112 betalenden en 6 kosteloozen.

Woensdagmorgen zijn 230 vluchtelingen naar Antwerpen teruggekeerd uit Vlissingen.

Over Rosendaal zijn 12.540 vluchtelingen uit Nederland naar België vertrokken.

De *Posthoorn* deelt mee, dat men te Vlissingen, waar zeer vele Belgische postbeambten verblijven, begonnen is met de bezoldigingen dier beambten over de maanden September en October uit te betalen en dat daarmede geregeld zal worden voortgegaan.

* * *

Het Belgische Komiteit te Middelburg richt aldaar eene Belgische school op.

* * *

Door ambtelijke tusschenkomst is aan het Nederlandsche Komiteit tot steun van Belgische vluchtelingen uit Denemarken overgemaakt, het bedrag van giften daar te lande ingezameld door te Kopenhagen verschijnende dagbladen, ter waarde eener som van 25.000 kronen, ingekomen bij het dagblad *National Tidende*, en een van 1000 kronen als eerste bijdrage van het dagblad *Raden Amaros*.

N. B. De kroon te Denemarken heeft eene waarde van 1.33 fr.

* * *

Uit Vlissingen: Hier bevinden zich nog 5100 arme vluchtelingen. Daar naast nog honderden, welke op eigen kosten den loop der dingen hier afwachten. In het geheel worden thans 243 Belgische gewonde militairen door het Roode Kruis te Vlissingen verpleegd. In totaal zijn er ongeveer 600 militairen aangekomen, waarvan ruim 300 doorgezonden zijn naar andere plaatsen.

Een belgisch soldaat, de 19jarige Marcel D..., Ans, is in het gasthuis te Middelburg overleden.

De vrachtboot *Zeeland* welke geregeld vluchtelingen van en naar België voert, is aan de Braakman vastgeloopen. Er gaan vele vluchtelingen naar België terug, doch het dient gezegd, dat er steeds veel weer komen.

Van de 300 Belgische vluchtelingen, die te Almeloo gehuisvest waren, zijn een 200 vertrokken, maar voor een deel slechts naar België. Een 70tal is in het regeeringskamp te Oldebroek ondergebracht. De nog verblijvenden zijn bij bijzonderen uitbesteed.

Soldaten ingekwartierd.

De zaterdag in de Koninklijke Militaire Academie te Breda geïnterneerde militairen zijn dinsdag naar Harderwijk doorgezonden.

Belgische Post.

Op het interneeringsterrein te Amersfoort staat bekend gemaakt, dat brieven naar België weder in gesloten omslag kunnen verzonden worden.

* * *

Als men inlichtingen wenscht, betreffende zieke, gewonde en ingekwarteerde militairen: *Informatiebureel voor het Nederlandsche Roode Kruis, Paleis Kneuterdijk* (alleen schriftelijk).

In België.

Op de IJzerenweglijn Gent-Terneuzen.

Wij vernemen met genoegen, dat de gemeenschap, per ijzerenweg met Terneuzen, weldra veel zal vergemakelijkt zijn.

Krachtens eene overeenkomst, gesloten op 1e November tusschen het beheer van den IJzerenweg Gent-Terneuzen en het beheer der duitsche ijzerenwegen, door tusschenkomst van den duitschen konsul te Terneuzen, zullen de reizigerstreinen voortaan toekomen tot Gent (Dampoort) en de goederentreins tot Gent-Oost (Oefeningsplein.)

Men hoopt dat drie treinen reizigers in de twee richtingen zullen kunnen loopen.

Duitsche beambten in België.

(*Duitsche Melding.*)

Berlijn, 3 *November.* (Korr. Norden.) — Het aantal Badensche beambten, die bij den Belgischen spoorwegdienst zijn benoemd, bedraagt ongeveer 500.

UIT BRUSSEL.

Vaste bron. — Twee agenten hadden een gazetverkooper eenigzins beschermd. Ze werden vóór een Duitsch gerecht gebracht.

De een kreeg 5 jaar en de andere drie jaar gevang.

Ook de stad werd tot eene zware boet veroordeeld.

Beknopte mededeeling van den heer d. d. gouverneur.

Aan de Gemeentebesturen van Oost-Vlaanderen, buiten Gent, Gentbrugge, Ledeberg en St-Amandsberg.

Mijnheeren,

Ik ben gelukkig u inlichtingen te kunnen verschaffen, die u zullen gerust stellen en die u zullen toelaten uwe bevolkingen gerustheid in te boezemen.

Ik mag u vooreerst melden dat het burgerlijk bestuur van Oost-Vlaanderen zooals voorheen, zal voortgezet worden door de belgische overheden en functionarissen. Dit bestuur zal onderworpen worden aan het duitsch nazicht. Zijne zienswijze, over de principen, die den wederkeerigen toestand moet regelen tusschen de duitsche burgerlijke overheid en de belgische burgerlijke overheid, heeft mij, met de mijne totaal overeenkomstig geschenen: onze betrekkingen zullen gemakkelijk, stipt en vriendschappelijk gaan evenals de verslagen stipt en vriendschappelijk zijn der belgische overheden met den militairen generaal gouverneur van Oost-Vlaanderen.

In afwachting van de aanstaande aanstelling van den voorzitter van het duitsch burgerlijk bestuur, geef ik u de volgende aanwijzingen:

* * *

Gij zult wel zorg dragen uwe bestuurden gerust te stellen, voor wat de bekommering aangaat der behoeften.

1. De bestendige Deputatie heeft overeenkomsten met de stad Gent, ten einde de bevoorrading der Provincie te verzekeren in voeding en brandstof. Benevens deze overeenkomsten, moogt gij u wenden tot de stad Gent voor de dringende behoeften uwer gemeente, door eene vraag geteekend door uwen burgemeester, mits komptante betaling.

Indien, niettegenstaande uwe pogingen, gij geene fondsen kunt vinden, zal uwe vraag moeten gedaan worden « door mijne tusschenkomst ». De bestendige Deputatie zal, in dit geval en desnoods zal ik onderzoeken over de toelating, zoo er reden is, te genieten van de faculteit dat de overeenkomsten ons geven, aan de stad « lichte kredieten » te vragen aan de gemeenten onder de waarborg der Provintie.

Verders zet de mededeeling de gemeentebesturen aan zeer matig te zijn in hunne

vragen en te trachten zich het noodige te verschaffen zonder de tusschenkomst.

Nog wordt medegedeeld dat eene inrichting op het punt is tot stand te komen om te zorgen voor de voeding, de werkherneming.

De gemeentebesturen worden aangezet : 1° strenge tuchtregelen te gebruiken tegen de plundering en alle andere overtredingen ; 2° burgerlijke gewapende politiediensten in te richten en verschillige andere zeer nuttige wenken voor de gemeentebesturen.

Die mededeeling is geteekend door M. H. De Baets, lid der Bestendige Deputatie.

De toestand te Aalst.

Gister ontmoetten wij een gezaghebbend inwoner van Aalst, die ons dit vertelde :

De gansche bevolking, behalve eenige familiën, is in Aalst teruggekeerd. De heer Vanden Berghe doet den dienst van burgemeester en volksvertegenwoordiger baron Louis Béthune vervult het ambt van schepen.

De bevoorrading is zeer moeilijk. Er is gebrek aan bloem. Dinsdag waren 6 tot 700 brooden te kort.

Wie kolen wil hebben moet ze gaan halen naar Ninove. Denkelijk zullen deze week nog enkele kleine scheepjes tot in Aalst geraken. Maar het is zeer moeilijk daar de herstelde ijzerenbrug te Denderleeuw de scheepvaart belemmert. Petrool wordt met kleine hoeveelheid te Gent gehaald. Geen enkele fabriek werkt. De eenen geven 1 frank daags onderstand aan de mannen, fr. 0,50 daags aan de vrouwen. Andere deelen soep en een geeft pataten.

Soldatengeld kan niet meer betaald worden ; ook de staatswerklieden ontvangen geen loon. De stad moet ongelooflijk veel menschen ondersteunen, zelfs burgers. Gemiddeld worden 35.000 brooden uitgedeeld. Daarbij worden pataten gegeven. Elk huisgezin krijgt volgens behoefte. De bloem wordt gemengd met patatenbloem.

Onder Duitsche censuur is het dagblad *De Volksstem* sinds dinsdag verschenen.

Wie uit Gent naar Aalst moet, zal best dezen weg volgen : met den gewonen electrieken tram tot Melle ; van hier een uur te voet naar Oordegem, waar drie keeren daags een stoomtram naar Aalst vertrekt...

De bevolking van Aalst is veel verschuldigd aan de twee moedige mannen, dienstdoende burgemeester Van den Bergh en waarnemend schepen baron Louis Bethune. Ze weet daarbij dat z'eveneens edelmoedig wordt geholpen door de stad Gent en inzonderheid door heer burgemeester Braun en heer schepen Heyndericjkx.

Voor Dendermonde.

Eerwaarde Pater Rutten, die op voornaame wijze het lot der zoo diep geteisterde bevolking van Dendermonde ter harte neemt, is gister naar Brussel geweest, ten einde aldaar zekere schikkingen te nemen.

Wij zullen den uitslag zijner reisonzen lezers meêdeelen.

UIT MELLE.

Van al de Gent omringende gemeenten is voorzeker Melle de meest geteisterde. Bij den veldslag van den 7 September is een groot gedeelte der werkmanshuizen vernield of de prooi der vlammen geworden. Den 9 October werd de verwoesting nog meer voltrokken. De groore steenweg en de Statiestraat hebben ongelooflijk veel te lijden gehad. Van de opgedane wintervoorraden blijft er niets meer over en in het Collegie der Paters Josephieten was men op zekeren dag verplicht zich voor alle morgendmaal te vergenoegen met water en harde beschuit, achtergelaten door de aldaar verblevene troepen ! Het getal noodlijdende menschen is buitengewoon merkelijk vergroot en de burgerij zelf kan niet meer helpen, want haar toestand is zoo bedenkelijk als het maar zijn kan. Alhoewel er dagen geweest zijn dat er noch brood, noch vleesch meer te bekomen was, zijn het nu nog alleen de bakkers, beenhouwers en winkeliers die goede zaken maken. Voor het overige ligt alles stil, zelfs het orgel in de kerk, dat door het bombardement grootelijks beschadigd is en het uurwerk van den toren, dat hetzelfde lot ondergaan heeft. Alle arbeid is gestaakt en men vraagt zich weemoedig af wat er van onze bevolking moet geworden. Voorwaar, er is moed noodig om het noodlot zoo moedig te torschen en daarvan geeft men hier veelvuldige bewijzen ; daarom ook hebben wij volle vertrouwen, want God verlaat de zijnen niet !

Bij de woningen die het meest geleden hebben is vooreerst het kasteel van onzen onvermoeibaren burgemeester baron L. van Pottelsberghe de la Potterie ; niets is daar meer gaaf of heel gebleven ; dan volgt het gesticht der Josephieten (hetwelk thans staat onder de bijzondere bescherming van den Duitschen Kommandant) ; de huizen der geneesheeren Thienpont en Kielmoes, de woningen van de heeren Edm. De Mulder, Hennès, Vander Cruyssen, Bellemans, Verneert, den gemeenteontvanger Van Anderlecht, Miele, Huyghe, postmeester Steyns, J. Vits, Vande Wynckele, Schepens, K. Vastemans, E. Ervinck, Vander Stricht, de kinderen Vander Stichelen, Mad. De Mey, Mad, Halart, Baeten, Mevr. de Potter d'Indoye, de gendarmerie, Clément, het gemeentehuis en het statiegebouw. Verder zijn er weinige woningen uitgezonderd, waar men gespaard gebleven is. Met alle recht mogen wij dus zeggen dat geene gemeente rond Gent meer geteisterd geweest is dan Melle. Hopen wij dat het gespaard moge blijven bij allen verderen afloop !

Eene vraag? — Gezien dezen allerdroevigsten toestand, zou onze gemeenteoverheid van den Duitschen Kommandant niet kunnen verkrijgen dat er alhier van de voorbijtrekkende troepen geen meer blijven vernachten? Zou zulks geene vraag waard zijn? Onder de Oostenrijksche regeering heeft Melle ook iets dergelijks bekomen, omdat het zooveel geleden had.

Huldebetuig. — Eenieder is het eens om eene warme hulde te brengen aan onzen onvermoeibaren burgemeester, baron L. van Pottelsberghe de la Potterie. Zijne taak is bijzonder zwaar en moeilijk. Gebukt onder alle soort van smartelijke wederwaarigheden, weet hij toch nog moed te vinden om in de maat zijns vermogens, in alles te voorzien, alles te voorkomen en te verhelpen. Elkeen, zonder onderscheid van politieke denkwijze, brengt onzen burgervader den welverdienden lof, voor de onnoembare opofferingen en ontberingen die hij zich reeds getroost heeft voor zijne duurbare en geliefde gemeente. Moge hij er het volle loon voor genieten, want na lijden komt verblijden.

D.

BERICHT

Tot verder besluit zal ons blad den zondag niet meer verschijnen.

TE GENT.

Duurte der varkens.

Gister waren op de markt te Gent nogal veel varkens te koop gesteld. Ze werden echter meer dan gewoonlijk opgekocht, voor Brussel zegde men.

Verleden vrijdag waren de prijzen van fr. 0,85 tot fr. 0,90 den kilo. Nu stonden z'aan fr. 1.10 tot fr. 1.25 de kilo.

Uitwindsels.

Om te zien of het waar was dat de bruggen, over de wateringen op het grondgebied Gent, dinsdagavond om 9½ ure zouden opengedraaid worden, zijn wij eens gaan zien... En 't waren weêr uitvindsels geweest.

De bruggen langs de uitkanten waren zelfs niet bewaakt.

De Handelsbeurs.

De Handelsbeurs bezet zijnde door de Duitsche troepen, zoo werd de Koopwarenbeurs gehouden in de zittingszaal van den Handels- ed Nijverheidskring van Gent, die den vrijdagnamiddag door de Koophandelsrechtbank niet gebezigd wordt.

De beurs zal in deze zaal gehouden worden alle vrijdagen van af 2 ure namiddag.

De abondementskaarten der Handelsbeurs zullen aan den ingang van den kring dienen vertoond te worden.

Bescherming der dieren.

De personen genoodzaakt zich van honden of katten te ontmaken mogen zich wenden S. Lievenslaan, 3, lokaal van den Reinigheidsdienst. Indien men ze niet brengen kan worden de dieren ten huize afgehaald. (*Medegedeeld.*)

De Hulpbank.

Ziehier eenige bijzonderheden over deze inrichting en hare werkzaamheden, die nog te weinig door de bevolking gekend zijn.

De Hulpbank, gevestigd in de *Beurs*, Kouter, wil al dezen ter hulp komen, die door de huidige omstandigheden door nood bedreigd worden of in moeilijkheden zouden geraken, omdat hunne normale inkomstbronnen plots afgesneden werden.

De Hulpbank zegt aan dezen : geeft ons uwe waarden en wij zullen de kroos dezer titels vervangen door hulpverstrekkingen die u zullen toelaten te wachten tot betere tijden u uwe inkomstbronnen weder verschaffen.

De Hulpbank is dus eigenlijk geen liefdadig werk, zij komt maar dezen te hulp, die eigenlijk in de mogelijkheid zijn haar waarborgen te verleenen, de hulpverstrekkingen zijn in werkelijkheid slechts leeningen.

De vereischte waarborgen zijn in principp portefeuille-titels gekwoteerd ter Beurs en welker waarde eenvormig bepaald is op 50% der nominale waarde.

Maar de Bank aanvaardt andere waarborgen, zooals onbetwistbare persoonlijke borgstellingen, zekere en invorderbare schuldvorderingen, op den Staat, spaarboekjes, enz. Zij kan geene hypothecaire waarborgen aannemen, om reden der praktische onmogelijkheid regelmatige inschrijvingen te nemen.

Tegen afleveringen dezer waarborgen staat de Bank geene leeningen in kapitalen toe, maar wekelijksche verstrekkingen van fondsen beloopende tot 10 frank per week en per belanghebbend familielid met maximum van 40 frank per week. Door dit stelsel verplicht de Bank hare cliënten zich spaarzaam te toonen en hunne uitgaven te bepalen naar hunne inkomsten ; zij brengt er ook hare cliënten toe in stad te blijven, en ter plaats uit te geven en er aldus toe bij te dragen hunne handeldrijvende medeburgers te doen leven.

Benevens de Bank werkt nog een onderzoekscomiteit, gelast te onderzoeken of de belanghebbenden waardig zijn geholpen te worden en of hun benepen toestand waarlijk door den oorlog voorkomt.

Is de Bank geen liefdadig werk, zij is evenmin eene winstbejagende instelling.

Belangrijk Bericht.

Bij brief van 2 Nouember brengt de Bevelhebber der Etappen mij ter kennis dat, volgens bericht door hem ontvangen, verscheidene inwoners nog in het bezit zouden zijn van wapens, namelijk van revolvers.

Hij vraagt dat die wapens zouden afgegeven worden en voegt daaraan toe dat, indien de Duitsche gendarmerie, toen zij binnen kort opzoekingen zal doen, nog wapens moest vinden, de bezitters ervan de zwaarste straffen voor zich zelven zullen oploopen en dat zij, daarenboven, geheel de stad aan spijtige gevolgen zouden blootstellen.

Gent, den 4 November 1914.

De Burgemeester,
E. BRAUN.

't Kanongeschut.

Dinsdagavond is het kanongebulder, te Gent hoorbaar, rond 6 ure opgehouden.

Inbraak te Gent.

In den nacht van maandag tot dinsdag hebben dieven ingebroken in het ledigstaande kasteeltje van den heer brouwer Vander Haeghen, in de Nettestraat. Een salontapijt, eene schouwgarnituur en een paar vazen zijn verdwenen.

De policie onderzoekt.

TE LOKEREN.

Brand. — Van den heer Backe, vlashandelaar, is een vlasmagazijn gansch de prooi der vlammen geworden.

Men weet niet of er verzekering bestaat.

Vergaderingen.

Heden.

Vakvereeniging der Kunstnijverheden. — Heden, om 5 1/2 ure, bestuurzitting.

Burgerstanden.

GENT. — *Geboorten van 3 November.* — Simonna De Meestere, Wenemaerstraat, 6. — Julia Dendooven, Zwijnaardschensteenweg, 149. — Bertha Vandenbogaerde, Vreesebeluik, 35. — William Baeyst, Meulesteedschensteenweg, 84. — Mariette Vlamynck, Rooigemlaan, 531. — Clarisse Van Camme, Kerkstraat, 208. — Jules Spriet, Cederstraat, 6. — Frans De Cock, Nieuwe Saspoortstraat, 77. — Maurits Kregersman, Vrouwenmattenstraat, 13. — Een onw.

Huwelijken van 4 November. — Criel Frans, fabr., Boomstraat, 234, met Amelie Schoonjans, z. b., id. — De Rudder Gustaaf, bleekersgast, Kaarderijstraat, 8, met Herman Martha, katoenbew., Beukstraat, 51. — Verhaelter Cesar, wever, Karperstr., 42, met De Meyer Leopoldina, fabr., S. Lievensstraat, 36.

Overlijdens van den 3 November. — Frederik Casteleyn, 55 j., schilder, Gezondheidsstraat, 43. — Leander Beyaert, 42 j., metser, Ledeberg. — Maria Pesante, 19 j., z. b., Kortrijkschen st., 366. — Coralie Willems, 9 j., Nieuwe Saspoortstr., 137. — Yvonna Verhamme, 4 m., IJskelderstr., 67. — Jeanne Van Peteghem, 3 m., Groenstr., 50.

Van den 4. — Ivo Van Caeneghem, 78 j., z. b., Bagattenstr., 85. — Isidoor Van Poucke, 75 j., z. b., Kastanjestr., 34. — Thomas De Baets, 72 j., z. b., Chartreuzenplaats, 8. — Isidoor Verzele, 62 j., metser, Hospitaalstr., 45. — Cornelis Cloekens, 53 j., smid, Korte Krevelsteeg, 56. — Lucie Renar, 7 j., Paardenstr., 41. — Gustaaf Swerts, 1 week, Kastanjestr., 107. — Een doodgeboren.

ST. AMANDSBERG. — *Burgerstand van 8 tot 30 October.* — *Geboorten.* — Alfons Vermeulen, Antwerpschen steenw., 1. — Albert Van Kerschaever, Antw. steenw., 55. — Maria Van den Broecke, Antw. steenw., 102. — Gaston De Paepe, Leopold II straat, 12. — Margaretha Bruggeman, Achterstr., 135. — Ferdinand Thonon, Toekomststr., 35. — Paula Van Herpen, Bouwmeesterstr., 17. — Josephina en Alice Van Bocxstacle, Azaleastraat, 109. — Roger Calle, Antw. steenw., 22 — Adolf Minnebo, Antw. steenw., 331. — Roger Van Geertruy, Heyveldstr., 67. — Elfrida Braeckman, Toekomststr., 11. — Oscar Slock, Verbindingstr., 32. — Joannes Verbruggen, Verkortingstr., 45. — Lucia Rynwalt, Koningstr., 39. — Marcel Vervust, Gendbruggestr., 168. — Blanche De Pauw, Engelstr., 3. — Maria Van de Sompel, Molenstr., 115. — Florimond Timmerman, Schoolstr., 85. — Lodewijk Taelman, Weldadigheidstraat, 39. — Virginia De Neef, Kouterstraat, 92.

Huwelijken. — Alois Verniers, bloemistgast, met Emma Bouchier, dienstmeid, beide te St. Amandsberg. — Henri Verleysen, katoenbewerker, Gent, met Amanda Hollemeersch, vlasbewerkster, St. Amandsberg.

Echtscheiding. — Polydoor Clement, borstelmaker, en Maria Schepens, herbergierster, Gent.

Overlijdens. — Julie Lambrecht, begijne, 71 jaar, Begijnhof, 48. — Odila Van de Velde, 1 maand, Krekelberg, 26. — Isabella D'Haeze, z. b., Aalst. — Theodoor Quintelier, 10 maand, Zele. — Joannes Dierman, bed., 54 j., echtg. Duportail, Heyveldstr., 42. — Leonard Larivier, daglooner, 35 j., echtg. Stadeus, Destelbergen. — Mathilda Van Herreweghe, z. b., 84 j., wed. Van de Maere, Bzgijnhof, 92. — Petrus Van Mullem, bloemistgast, 65 j., echtg. Samson, Dendermondschen steenw., 57. — Petrus Mertens, z. b., 73 j., echtg. De Truyer, Aalst. — Philemond Vandenbroecke, 27 dagen, Gent. — Clementina Venneman, z. b., 72 j., echtg. Bracke, Krekelberg, 6. — Joanna Penning, 2 m., Dendermondschen steenw., 202. — Eduard Suys, z. b., 64 j., Schoolstr., 33. — Anna Linden, huishoudster, 65 j., wed. Van Damme, Verbindingstr., 15. — Maria Begaert, z. b., 88 j., wed. Peleman, Azaleastraat, 221. — Maria D'Hollanders, z. b., 65 j., wed. Sorgeloose, Dendermondschen steenweg, 110. — Prosper Boesman, bloemistgast, 39 j., echtg. Van Bellegem, Antwerpschen steenweg, 416. — Eugenie Kesteloot, z. b., 55 j., Begijnhof, 79. — Maria De Vliegher, begijne, 68 j., Begijnhof, 64. — Elodie Van de Sande, huishoudster, 31 j., echtg. Verniers, Ondernemersstraat, 177. — Achiel Braeckman, advokaat, 60 jaar, Antwerpschen steenweg, 85. — Seraphina Eeckman, begijne, 84 j., Begijnhof, 66. — Maria De Croock, huishoudster, 54 j., echtg. Vanleerberghe, Antwerpschen steenweg, 23.

EECLOO. — *Burgerlijke stand van 1 tot 30 October.* — *Overlijdens.* — Maria De Rycke, 64 j., z. b., echtg. De Beir, Balgerhoeke. — Marcel Van Helshoecht, 6 m., wonende te Duffel. — Leopold Van De Gehuchte, 51 j., lakenbreider, Brugschestraat, 61-63. — Germania Clauws, 4 w., Snuifmolenstr., — Karel De Bruycker, 80 j., landwerker, Merstraat. — Serafien Goethals, 91 j., eigenaar, Molenstraat. — Sidonie Ergo, landbouwster, 38 j., wonende te Mainvault (Henegouw) — Gerard Dyselinck, 11 w., Snuifmolenstraat. — Onbekende man Kaaistraat. — Jan De Smet, 86 j., wollewever, Brugschestraat, 61-63. — August Van Hecke, 74 j., schoenmaker, Brugschestraat, 61-63. — Rosalie De Muer, 82 j., z. b., wed. Hauman, Kerkstraat. — Rooze. — Jan Kochuyt, 79 j., landbouwer, Peperstraat. — Ferdinand Boelens, 72 j., landbouwer, Nieuwendorpstraat. — Louisa Verpoorten, 18 j., z. b., wonende te La Louvière.

Geboorten : Mannelijk 12 ; vrouwelijk 7.

Aankondigingen.

TE HUREN. — Huizen vah 400 tot 700 frank. Zich te bevragen Hospicieboulevard, 331, Gent.

CRYSTAL SOUDA
(christaux de soude)
prima kwaliteit te bekomen in de fabriek : **La Persévérance,**
Slachthuislaan, 16, Gent.

Katoenen Sargiën
Ten einde haar personeel werk te verschaffen, verkoopt de
Firma J. Sion-Gabriëls
VOORMUIDE N° 3, GENT
hare **Sargiën** aan zeer voordeelige prijzen.
Katoen voor Matrassen.
aan fr. 0.20 den kilo.

Nieuwpoort en Dixmuide.

door TEL'S VLAMING.

't Doet u smartelijk aan. als ge leest : Dixmuide gebombardeerd en verwoest. Nieuwpoort gebombardeerd. Ge denkt aan soldaten, die vallen, dood, in stukken gerukt, vreeselijk verminkt, zwaar gewond. Ge denkt aan het bloed, dat de IJser kleurde. En aan de rivier is het riet, dat hier zoo welig groeide, vertrappeld en afgebroken. Verder Onde-Kapellewaarts staat het er nog, en hoe waar worden nu Gezelle's heerlijke regelen :

O, 't ruischen van het ranke riet !
o, wist 'k toch uw droevig lied !
wanneer de wind voorbij u voert
en buigend uwe halmen roert,
gij buigt, ootmoedig buigend weer,
en zingt al buigend 't droevig lied,
dat ik beminne, o ranke riet !

Ja, zoo droevig is nu 't lied.....

Hoe dikwijls zag ik bij Mannekensveere den molen draaien met zijne bruine zeilen.

En molens en torens en hoeven en polders en duinen en dan de grijze veste Dixmuide .

Nieuwpoort, 't behoorde alles bij elkander, 't vloeide samen in een verrukkelijk panorama.

In stukken geschoten en verbrand, zijn nu menig dorp en hoeve en molens, in stukken is de weg, die van toren tot toren kronkelt. Loopgraven doorkruisen 't land, loopgraven, waarin de soldaten soms tot aan de borst in 't water staan. Bommen uit zee, bommen uit het Oosten, bommen uit 't Westen werpen aarde op, in die grachten wordt het een afschuwelijk mengsel van water, aarde en bloed.

Afschuwelijk, ja ! Maar waar....

Ja, dat geschiedt toch in de streek, die in Augustus en September nog zoo vreedzaam in de zomerzonne lag te glanzen.

« 't Is een hel », zei mij een soldaat. Lijken hier een halven meter hoog, lijken in de straten van Middelkerke, lijken in zoo groot menigte, dat de tijd soms ontbrak ze dadelijk te begraven.

En toen die man zoo sprak, welde een traan in zijn oog :

Een Belgisch soldaat had het over het moorddadig gevecht. Hij had zijn commandant zien vallen en was er heen gesneld. Onder een kogelregen en, terwijl bommen met hun afgrijselijk gehuil door de lucht vlogen en met donderend geweld ontploften, wilde hij den beminde overste in veiligheid brengen. Beiden werden omsingeld gevangen genomen en gescheiden. De soldaat kwam met andere gevangenen te Brugge aan.

Dezen namiddag zag ik weer een trein met gekwetsten van 't oorlogsveld brengen. Enkele Belgische gevangenen zaten ook op dien trein. Hoe weemoedig wuifden ze den burgers toe en dezen groetten eerbiedig hun soldaten terug.

Ja, als ge hoort, Dixmuide gebombardeerd, Nieuwpoort gebombardeerd.... dan denkt ge aan dood en bloed en wonden.

Ge denkt ook aan de verjaagde burgers. Maar tal van burgers waren te lang gebleven. Zoo ook een mijner kennissen. Hij had angstige uren in een ... beerput doorgebracht. Maar 't werd te vreeselijk en hij spoedde zich heen. De dood bedreigde hem dikwijls eer hij uit de vuurlijn was. Toch bracht hij het er heelhuids af. Anderen waren niet zoo gelukkig en hun lijk bleef liggen bij dat van soldaten.

Wat deinend wisslen van de hoop ! Wat overspanning
van woede, ginds en hier ! Wat steeds opnieuw vermanning.
In duizenderlei vorm, van duizenderlei dood.
Wat uit de diepten-zelf van lijfsgevaar en nood
Weer aangegrepen moed, trots wreed lichaamspijnen
Wat davrend moordmuziek !

Maar 't is ander moordmuziek nu ! Zwaar geschut, helsche mitrailleuzen, snelvurende en verdragende geweren hebben karabijnen en musketten, vervangen.

En hoe treffend waar ook :

Door hoop en vrees bestreden
bij beurten ; naast en meest Oostende, waar het zwerk
hun oog of oor van verr' den gang van 't oorlogswerk
Laat gissen of verstaan — of 't enkelen vluchtelingen,
Dwars door den vijand heen, gelukte door te dringen,
Met weiflend antwoord op der fel bedreigden vraag
Naar dezen eb en vloed van zege en nederlaag.

Nieuwpoort, Dixmuiden, die namen klinken ons, Vlamingen, zoo gemeenzam en zoo welluidend toe. Steedjes uit onze geschiedenis, uit den strijd der Keerlen, der Blauwvoeten.

Stille steedjes.

Och, Nieuwpoort in gewone jaren op zoo'n Octoberdag ! Ik zie dien verlaten wal, waarop de grauwe, dikke muren met de poortjes, uitkomen. En over die muren ziet men de grillige gevels van oude, ruime huizen, juist als in die vervallen steedjes van Zeeland. In de hooge, bijna naakte, boomen honderden zwarte nesten van kraaien, die vogels van Vlaanderen. En 't is me of ik hun gekras hoor op zoo'n weemoedigen herfstavond, als de schemering over de roode daken over die oude, ineengedrongen kerk, den eenzamen Tempelierstoren, zonder tempel, zinkt.

En dan stapte ik wel eens gaarne de oude kerk binnen, waar 't kaarsenschijnsel glansde op kopere grafzerken van in 1600 hier gesneuvelde Spaansche oversten. En in den zwarten kapmantel gehulde vrouwen van Nieuwpoort, vouwden de waskleurige handen in smeekbeden voor de zonderling gekleede Madonna.

En 's avonds was het gezellig in zoo'n ouderwetsche herberg, waar burgers u legenden en historiën vertelden : van 't beleg der Engelschen, toen de inwoners van de stede een keerse beloofden « soo lang als de ommegang van St. Jan »..... en na de zege, die keersen lieten maken, zoo reusachtig, dat men ze op een spille wenden moest.

Of 't ging over den steen, die op de Markt de plekke aanwees « waar in de 16e eeuw de hekse van Nieuwpoort verbrand wierd om heur booze tooverië. Veel bloed werd er voor Nieuwpoort verspild. Stroomen bloed ! Maar dat was « in verre tyden », 't waren « oude historiën ».

En nu.... De « verre tijden zijn weeregekeerd », « d'oude historiën nieuwe geworden. »

Binnen en buiten Nieuwpoort krioelt het thans van soldaten. Voor den oorlog keek men er een soldaat, die zoo eens in verlof kwam, haast als een wonder na. Inwoongens waren niet van zijn hielen te jagen, of 't was om soldaatje te gaan spelen.

Nieuwpoort had dus geen garnizoen. Een veertigtal jaren geleden was er wel een. Maar de heeren officieren vonden hier juist niet de genoegens van een hoofdstad. Nieuwpoort is wat men noemt een vest, als ge er niets meer ziet dan die grijze kerk, de rechte straten, welke elkander snijden als de banen van een dambord, de oude woningen of de kleine huizen met hun vooruitspringende dakvensters.

En 't was wonder, maar de eene officier na den anderen kreeg..... de polderkoorts, een kwaad, welke bij de bewoners en bij burgers, die er zich vestigden, niet voorkwam En te Brussel besloot men, om gezondheidsredenen, het garnizoen weg te nemen.

Dixmuide was een klein stadje van 4000 zielen. Er zijn niet veel bommen noodig geweest, om het te vernielen Op enkele minuten liept ge er door. Maar de oude, groote kerk boeide u door haar overschoon koor en nog meer door het prachtig doxaal (waar 't orgel staat en 't kerkkoor zingt). Dit doxaal was zoo kunstig gesneden met een overvloed van bladeren, knoppen, bloemen, vruchten, dat het volk niet gelooven kon aan een hard materiaal, hetwelk zich zoo behandelen liet. Neen, 't doxaal moest van een weeke stof gekneed zijn..... en de legende ging dat de kunstenaar er roggedeeg, met eiwit vermengd, voor had gebruikt. Maar de man werd slecht beloond..... Men stak hem de oogen uit, om hem te verhinderen andere steden ook zulk een gewrocht te schenken

De naijver der middeleeuwsche gemeenten.

In de kerk van Dixmuiden hangt een Jordaens. In den Franschen tijd werd het tafereel gestolen en naar Frankrijk gevoerd. Later vereerde Napoleon de stad met een bezoek, ten minste de consul — hij was nog geen keizer — hield eenige oogenblikken voor de mairie stil, maar dreef de beleefdheid toch niet zoover, zijn koets — ik schreef haast automobiel, nu we hier zooveel krijgsoversten in die voertuigen zien — te verlaten. Maire en deken snelden naar den « opkomenden god. » Juist speelde de beiaard en dat Vlaamsche lied bekoorde zelfs Napoleon. Hij wenschte den deken geluk, omdat de kerk in dien beroerden Franschen tijd zijn klokkenspel had behouden.

« Ja, we zijn daarover zeer verheugd », antwoordde de geestelijke gevat, « maar we zouden nog gelukkiger zijn, als we onze beroemde schilderij terugkregen. » En hij vertelde de geschiedenis van 't doek. « Ik zal zorgen, dat de schilderij weldra weer in uwe kerk prijkt », beloofde de consul, en hij liet hiervan nota nemen. En waarlijk, eenige maanden later zond men uit Parijs een groote kist, maar de deken vond hierin tot zijn teleurstelling niet de Jordaens, maar een tafereel van een onbekenden schilder. Een begeleidend schrijven meldde, dat de Jordaens niet meer te vinden was, en de burgers van Dixmuide zeker wel genoegen zouden nemen met dit meesterstuk.

Men moest wel. Maar koning Willem II die zooveel kunstwerken uit Frankrijk liet terugkeeren, zorgde ook, dat de echte Jordaens weldra op zijne oude plaats hing.

Ja, lezer, al die herinneringen en geschiedenissen komen me voor den geest, nu ik gelezen heb : Dixmuide gebombardeerd... Hoe het met de kerk en 't doxaal afgeloopen is, weet ik nog niet, maar hoop ik weldra te kunnen melden. En met het gerust, stemmig begijnhof ! En met menig Vlaamsch geveltje ! En 't raadhuis !

Van Nieuwpoort reed ik wel eens gaarne met de tram naar Veurne en dan per trein naar Duinkerke waarts.... Over dien weg een ander maal....